Remiss svar av betänkandet Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)

Sammanfattning

I sammanfattningen redovisas vilka förslag vi avslår och vilka vi är tveksamma till. De förslag som vi tillstyrker finns redovisade i texten under rubriken ställningstagande till alla förslag i remissunderlaget.

6.3.2: En statlig strategi för förskolans framtida kompetensförsörjning
Vi avstyrker förslaget minst en förskollärare per barngrupp är för lite för att upprätthålla en god kvalitet. Det finns en risk att även kommuner med hög förskollärartäthet lägger sig på miniminivå.

7.4.1: Högsta antal barn i en barngrupp i förskolan ska regleras.
7.5.1: En miniminivå av antal personal per barn ska införas.
Vi ställer oss tveksamma till båda förslagen de medför stora kostnader som kommunerna inte kan finansiera. Intentionen i förslagen är bra och skulle ge en kvalitetshöjning i förskolan.

12.4 Utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola för alla barn.
Vi avstyrker förslaget. Kommunen har inte ekonomiska möjligheter att genomföra detta utan att det försämrar arbetsmiljön för pedagogerna. Ska tiden utökas är 20 timmar per vecka tillräckligt.

13.2: Obligatorisk språkbedömning i svenska det år barnet fyller tre år.
13.4: Barn som behöver det ska ha rätt till språkutvecklande stöd i förskolan.
13.5: Obligatorisk tilldelning av plats vid en förskoleenhet för språkutvecklande stöd.
Vi avstyrker alla tre förslagen som bygger på en språkbedömning i svenska när barnet fyller 3 år. I vår kommun har vi kompetens att upptäcka barn som behöver språkutvecklande stöd när de är inskrivna i förskolan. Det kommer att vara svårt att göra en språkbedömning på de barn som inte har en förskoleplats. Obligatorisk tilldelning av plats för barn som behöver språkutvecklande stöd görs redan idag inom ramen för reformen förskola för flera.

Ställningstagande till alla förslag i remissunderlaget

6.3.1: Regeringsuppdrag om ytterligare forskning och kunskapsutveckling i förskolan. Skolforskningsinstitutet ska ges i uppdrag att under minst fem år samordna, utlysa och finansiera tvärsektoriell forskning om svensk förskola.

Vi tillstyrker förslaget det är positivt att satsa på forskning över tid med fokus på förskola.

6.3.1: Stödmaterial för likvärdighet och god kvalitet i förskolan ska tas fram.

Vi tillstyrker förslaget, under många år har det diskuterats vad en god kvalitet i förskolan är. Verksamheten ser fram emot ett stödmaterial från Skolverket som kan hjälpa oss i detta arbete.

6.3.2: En statlig strategi för förskolans framtida kompetensförsörjning.

Vi avstyrker förslaget minst en förskollärare per barngrupp är för lite för att upprätthålla en god kvalitet det finns en risk att även kommuner med god förskollärartäthet lägger sig på miniminivå.

I Tranås kommun har vi en god förskollärartäthet på 60% och har inte svårt att rekrytera vare sig förskollärare eller barnskötare. Vi behöver arbeta med arbetsmiljöfrågor för att flera medarbetare ska orka samt stanna kvar i yrket.

6.3.3: Stärkt tillsyn utifrån ett likvärdighetsperspektiv.

Vi tillstyrker förslaget och ifrågasätter varför kommunerna ska utöva tillsyn för de fristående förskolorna det borde vara Skolinspektionens uppdrag.

7.4.1: Högsta antal barn i en barngrupp i förskolan ska regleras

Vi är tveksamma till förslaget. Intentionen i förslaget är bra och skulle ge en kvalitetshöjning i förskolan men det är så långt ifrån den gruppstorlek vi har idag att kommunala medel inte kan finansiera detta. Barngruppens storlek måste hänga ihop med personaltäthet. För barngrupper med barn i åldern 1-5 år är en lämplig gruppstorlek 15 barn.

1.1.2 och 7.4.1: En definition av barngrupp ska införas i skollagen.

Vi tillstyrker förslaget definitionen är tydligare än den som finns idag.

7.5.1: En miniminivå av antal personal per barn ska införas.

Vi är tveksamma till förslaget. Intentionen i förslaget är bra och skulle ge en kvalitetshöjning i förskolan kommunala medel kan inte finansiera detta förslag.

8.9.3–8.9.5: Huvudmannen ska ansvara för att personal som arbetar i barngrupp har tillräckliga språkkunskaper i svenska. Föreskrifter om vilken nivå av svenska som ska krävas och ett kartläggningsmaterial ska tas fram.

Vi tillstyrker förslaget det bör främja likvärdigheten i landet om vi får föreskrifter om vilka lägsta kunskaper i svenska som krävs för att arbeta i förskolan. Som huvudman bedömer jag att ett nationellt kartläggningsmaterial för att kunna bedöma personalens språkkunskaper är en hjälp vid rekrytering.

9.4.2: En upplysningsbestämmelse som hänvisar till språklagen ska införas.

Vi tillstyrker förslaget.

9.4.3: Särskilt om förskolan: Förskolan ska lägga särskild vikt vid att alla barn ges förutsättningar att lära sig, utveckla och använda svenska.

Vi tillstyrker förslaget. Även om det finns skrivningar om det svenska språket i läroplanen så är det bra att man förtydligar vikten av att alla barn ges förutsättningar att lära sig, utveckla och använda svenska i skollagen. Detta kommer att underlätta för den person som är tillsynsansvarig för fristående förskolor.

12.2: En försöksverksamhet med språkstärkande insatser för vissa barn i förskolan. Försöket ska pågå i två år och finansieras genom statsbidrag.

Vi tillstyrker förslaget. Det kan vara intressant att som huvudman delta i detta projekt med en förskola som har en stor andel barn med annan kulturell bakgrund. En kostnadsfri förskola med 25 timmar per vecka borde locka flera vårdnadshavare att lämna sitt barn. Det är viktigt att syftet med språkstärkande insatser från fyra år och kontinuitet för barnen presenteras för vårdnadshavarna innan de accepterar erbjudandet.

12.3.1: Den uppsökande verksamheten och erbjudande om plats i förskola bör utvärderas, och utökade insatser eventuellt föreslås.

Vi tillstyrker förslaget. När skyldigheten att bedriva uppsökande verksamhet och erbjuda förskoleplats kom 1 juli 2023 knackade vi dörr för att presentera förskolans verksamhet för de vårdnadshavare som inte hade förskoleplats. Det fanns vissa svårigheter med detta arbetssätt tex portkoder. Numera använder vi oss av brev och telefonkontakt det finns mera att göra inom detta område.

12.3.2: Barns närvaro i förskolan bör följas upp och det närvarofrämjande arbetet utvecklas.

Vi tillstyrker förslaget. Bra att ett system tas fram som gör det möjligt att samla in statistik om barns vistelsetid och närvaro på nationell nivå. I Tranås kommun för vi statistik över barnens närvaro samt har rutiner för hur vi arbetar med barn som har stor frånvaro från förskolan.

12.4 Utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola för alla barn.

Vi avstyrker förslaget. Kommunen har inte ekonomiska möjligheter att genomföra detta utan att det försämrar arbetsmiljön för pedagogerna. Ska detta genomföras så är 20 timmar per vecka tillräckligt.

13.2: Obligatorisk språkbedömning i svenska det år barnet fyller tre år.

Vi avstyrker förslaget att kommunerna ska anordna en språkbedömning i svenska under hösten det år barnet fyller 3 år. I vår kommun har vi kompetens för att upptäcka barn som behöver språkutvecklande stöd när de är inskrivna i förskolan. Vårt dilemma är att vi inte har tillräckligt med personaltäthet för att genomföra språkutvecklande insatser i den omfattning som behövs.

Att genomföra en språkbedömning på de barn som inte har en förskoleplats är mera komplicerat. Även om man hänvisar till föräldrabalken 6 kap 2§ så är det inte givet att en pedagog blir insläppt i ett hem för att genomföra en språkbedömning.

13.4: Barn som behöver det ska ha rätt till språkutvecklande stöd i förskolan.

Vi avstyrker förslaget se 13.2

13.5: Obligatorisk tilldelning av plats vid en förskoleenhet för språkutvecklande stöd.

Vi avstyrker förslaget. Vi gör redan detta idag förvaltningen har skyldighet att erbjuda förskoleplats även om barnets vårdnadshavare inte har ansökt om plats. Detta gäller för barn som har bott i Sverige kortare tid än fem år, vars vårdnadshavare har bott i Sverige kortare tid än fem år och även andra barn som har behov av förskola för en bättre språkutveckling.
Erbjudandet ges från hösten det år barnet fyller tre år och ska vara så nära barnets hem som möjligt.
Platsen ska hållas reserverad en månad efter erbjudet startdatum
Nytt erbjudande ska lämnas inför varje höst till det år barnet fyller fem år